

Love, som udstrakte den kommunale Selvstændighed betydelig ud over, hvad den hidtil havde været, og efter at have forløst de nuværende kommunale Institutioner i 12 Aar fandt man det da nyttigt at sanktionere dem som vel skikkede til at være Bærere af den nye kommunale Selvstændighed. (S. N. Hansen: Det er aldeles urigtigt!) Det var efter Thingets Ønske, at de hidtilværende kommunale Bestemmelser bleve optagne i Loven, imod, eller i alt Fald ikke med den daværende Indenrigsministers Ønske. Der kan selvfølgelig indtræffe Hindringer — hvor skulle de ikke kunne træffes, naar der overhovedet er Liv? — men jeg tilstaaer, at disse Hindringer, saavidt min Erfaring rækker, væsentlig ere begrundede i, at man i Kommunerne endnu ikke ere fuldkomne paa det Rene med, at de kommunale Forhold skulle have en Organisation; derfor falder det vanskeligt for Enkelte at underkaste sig de deraf flydende Byrder. Jeg kan altsaa ikke for mit Vedkommende erkjende, at der er nogen Nødvendighed for en Forandring, selv om man paa et eller andet Sted i Landet skulde kunne paavise Misbrug af de nuværende Institutioner; thi det er Noget, der kan træffe med hvilken som helst Institution; jeg tror, at de ere hensigtsmæssige og nyttige, som de ere. Naar man taler om den Trang til Forandring, der skulde være i Befolkningen, har der jo ogsaa her reist sig Høster derimod, og skal jeg dømme efter de sidst afholdte Valg, tilstaaer jeg, at det for mig er kjendeligt, at man har udtalt sig med mere eller mindre Reservation om dette Spørgsmaal, maaste i Følge af, at man ikke var fuldkommen vis paa, at Ønskerne i saa Henseende almindelig deltes af Befolkningen. Selv om det imidlertid maatte erkjendes, at der i den nuværende Ordning kunde være Punkter, som kunde trænge til Forandringer, ligger deri paa ingen Maade, at man uden Fare vil kunne gjøre et saa volbsomt Spring som det, der foreslaas gjennem det her foreliggende Lovforslag. Jeg anser det i det Hele taget for noget tvivlsomt om den almindelige Valgret — jeg kalder den saaledes, fordi de ærede Forslagsstillere selv have kaldet den saaledes, og jeg troer med en vis Berettigelse — overhovedet har sin rette Plads, naar Taler er om de kommunale Valg. Med al Anerkjendelse af dens Betydning og dens Værd lige overfor lovgivende Forsamlinger, maatte det ikke tabes af Sigt, at der slet ikke er Spørgsmaal om en lovgivende Forsamling, naar Taler er om en Kommune, men derimod er om en administrativ Institution, og jeg udtaler som min Formening, at den almindelige Valgret ikke er noget gunstigt Grundlag for en sikker og fast Administration. Den almindelige Valgret har nemlig disse Følgesvende, som ere aldeles uadskillige fra den; den har en vis Uro, en vis Agitation, som næsten bestandig holdes vedlige; den har en vis Uidentificelighed og en vis Fordringsfuldhed, som efter min

Formening vil indføre Momenter i den kommunale Bestyrelse, for hvilke den helst maatte være fri. Naar man har sagt, at den Tanke havde hersket, lige siden vi fik den frie Forfatning, at den almindelige Valgret skulde indføres i Kommunerne, tillader jeg mig at modsiges dette, og navnlig skal jeg henvisse til Loven af 6te Juli 1867, saavel som til den af 1855. Disse Love adoptere ikke denne Tanke, og naar man paaberbaerer sig Grundloven af 5te Juni 1849 derfor, siger jeg, at dertil har man ikke Ret; thi dels findes der ikke i Grundloven nogen Antydning, ja, ikke en eneste Tøddel, som kunde peges hen paa, at Valgrundlaget for Kommunerne skulde være det samme som for den parlamentariske Forsamling; dels er det, der her foreslaas, efter min Overbevisning overordentlig langt fra at falde sammen med den Tanke, der maa siges at gaa igjennem hele Grundloven og igjennem hele vor konstitutionelle Udvikling. Grundloven har ingenlunde havt saa god Tro til, at der ikke kunde være Fare ved den almindelige Valgret, at den har gjort den til Gnehersker i Landets parlamentariske Forsamling; den har, belært af andre Steders og andre Tiders Erfaring, anset det for nødvendigt at stille visse Stranker for den, og det er den samme Tanke, der efter min Opfattelse gaar igjennem alle de kommunale Love. Hvor man ikke har kunnet bruge det System, man har i Rigsdagen, med dens 2. Kamre og staaende lige overfor en Regjering, har man søgt at organisere Forholdet paa anden Maade, navnlig ved en Deeling af Valgretten. Jeg for mit Vedkommende vilde anse det for at være en Fare, lige overfor Kommunerne og for Samfundet, om man, saa at sige, vilde gjøre den almindelige Valgret til Gnehersker over de kommunale Forhold, men det er det, som dette Lovforslag efter min Formening gjør; thi vel findes der enkelte Begrændsninger deri, men dels betyde de kun grumme Lidt, og dels indeholde de mere et Skin end en Virkelighed. Det forholder sig ikke saaledes, som det ærede Medlem for Aarhus (Mørk) yttrede, at man her har forøget den ene Femtedel til to Femtedele. Nei, man har taget Valgretten bort fra den ene Femtedel, hvorimod man har indrettet en Valgbarhedsænsus med de to Femtedele, og lige overfor Amtsrådet har man i Stedet for lige saa mange Valgere, som der var Sognerforstanderfaber, sat 5 Gange saa mange. Efter min Overbevisning betyde disse Valgbarhedsbetingelser ikke det Allermindste, thi det skulde være underligt, om der ikke blandt disse Folk skulde kunne findes saa Mange, som der skulde vælges, og som maatte være villige til at gaa med i den Retning, hvori man nu engang vil gaa. Noget mere Betydning har det, at det forlanges, at Valgerne skulle have svaret Skat; men overfor de Bestræbelser, der i Virkelighed ere gennemgaaende i vor Tid, og som gaa ud paa at borttage saa mange Byrder som muligt fra den ikke bemidlede Klasse, ser det underligt